

ANMELDELSE

Roman: Da Ebba blev besat

Under den blidt vuggende ordstrøm i Henriette E. Møllers anden roman, 'Kaiser', raser krigen og kærligheden. Hendes fortættede familiedrama sætter sig som en lille klump i halsen.

Af Lise Garsdal

8. maj 2008

Hvis man slår 'Den tyske besættelse' op i leksikonet, står der ikke meget om hovedløs forelskelse og mænd i sexede uniformer. Men for nogle danske kvinder var tyskernes komme i 1940 jo mestendels – og til at begynde med – netop dét. Måske er det heller ikke fag-, men snarere skønlitteraturens opgave at sætte ord på denne erotiske fortolkning af fænomenet 'tysk besættelse'. I hvert fald gør Henriette E. Møller (f. 1976) et meget fordomsfrit og stilistisk gennemført forsøg i romanen 'Kaiser'. Et intimt kammerspil for tre generationer af kvinder, arrangeret omkring den gamle frihedskæmper Albert Kaisers dødsleje i foråret 2006.

Åh nej, endnu et spin off på Anden Verdenskrig, tænker den krigstrætte læser her, men nu gælder det altså konen bag manden – om man så må sige. Ikke hende, der lavede kaffe til modstandskampen, men Ebba med de pæne ben og sindet stemt til evig fest. Hvordan kan hun, der hver aften trækker i den sorte serveringskjole til ære for de tyske cafégæster, undgå at forelske sig, da Thomas fra Hannover viser hende den modne mands opmærksomhed?

Hvordan kan hun andet end at følge sit unge hjerte, når ægtemanden sidder med hovedet i den skrattende, engelsktalende radio, hvis han, den tavse skorstensfejer, ellers er hjemme?

Splittelsen i den danske befolkning har forfatteren altså forflyttet til ægteskabets intime rum – medløber og modstander i samme seng – ikke underligt, at Ebba og Albert med tiden får chambre séparé! En utroværdig konstellation? Måske, men ikke ueffen som dramatisk motor, der kører videre i næste generation. Og næste. For som en bonusudgave af tv-dokumentaren 'Spørløs' går der 'find din far' i historien med Tyskland som det store, biologiske Vaterland. Spændende og rørende til en vis grænse. For en mild irritation indfinder sig – ikke så meget over barnebarnet Ida og hendes 29-årige livsroderi, men over datteren Agnetes aldrig fuldbyrdede frigørelse af forældrene som værende altings årsag og ophav. Kan – og bør – en 61-årig kvinde ikke være nået længere?

Henriette E. Møller bruger sætningsopbygningen med de mange gentagelser af grundled og genstandsled til at skabe en særlig sendrægtig tone, der ligesom omslutter de tre kvinder, skaber flydende overgange mellem deres tankeuniverser og udstyrer dem med en ensartethed, der først virker dræbende, på grænsen til det imbecile, men som siden manifesterer sig som den fællesskabsfølelse, de tre kvinder hverken kan eller skal løbe fra. Navnlig i gengivelsen af de sidste timer, sidste minutter af den langstrakte vågetid ved dødslejet flyder bevidsthederne nærmest organisk sammen, så man aner det mærkværdige bevidsthedsniveau, en døende og hans pårørende kan nå.

Kombineret med mindst to veldrejede kærlighedsaffærer i suk og ve-genren er 'Kaiser' således en roman, det er svært ikke at tage til sig. Tyskvenlig eller ej.

lise.garsdal@pol.dk